Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/70/2018
Identifikačné číslo spisu:	8317010634
Dátum vydania rozhodnutia:	11.12.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Paluda
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:8317010634.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci obvinených E. G. a spol., pre zločin prevádzačstva spolupáchateľom podľa § 20 k § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom § 138 písm. j) Tr. zák. na neverejnom zasadnutí konanom dňa 11. decembra 2018 v Bratislave o dovolaní obvinených E. G., E. V. a E. T. proti rozsudku Okresného súdu Humenné z 31. augusta 2017, sp. zn. 3T/110/2017, v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove z 2. novembra 2017, sp. zn. 5To/43/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. b) Tr. por. dovolania obvinených E. G., E. V. a E. T. sa o d m i e t a j ú.

Odôvodnenie

I.
Konanie predchádzajúce dovolaniu

Rozsudkom Okresného súdu Humenné zo dňa 31. augusta 2017, sp. zn. 3T/110/2017, v spojení s opravným uznesením z 15. novembra 2017, sp. zn. 3T/110/2017, boli obvinení E. G., E. V. a E. T. uznaní za vinných zo zločinu prevádzačstva spolupáchateľom podľa § 20 k § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom § 138 písm. j) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

od presne nezisteného dňa roka 2017 do 4. júna 2017 po predchádzajúcej vzájomnej dohode a súčinnosti za sľúbenú finančnú odmenu prevádzali po území Slovenskej republiky od hraničného znaku 45 s Poľskom až k obci L. I., okres Y., 11 nelegálnych migrantov bez dokladov totožnosti, a to 6 osôb štátnej príslušnosti Bangládeša a 5 osôb štátnej príslušnosti Srí Lanky, ktorí nie sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky a nemajú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a ktorí sa na naše územie dostali nelegálne mimo hraničných prechodov z Ukrajiny cez Poľsko, kde v čase, keď sa nachádzali v lesnom poraste medzi obcami Nižná Jablonka a Hostovice, okres Humenné, tak boli zadržaní políciou dňa 4. júna 2017 o 23.25 hod. na GPS súradniciach N49o 07 39,18“, E 022o 06 07.96“, pričom finančná odmena vo výške asi 1.200 - 2.200 USD za prevedenie nelegálnych migrantov im mala byť vyplatená po návrate na Ukrajinu.

Za to im prvostupňový súd podľa § 355 ods. 3 Tr. zák., s použitím § 36 písm. j), písm. l), písm. n), § 38 ods. 2, ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. uložil trest odňatia slobody u každého v trvaní 40 (štyridsať) mesiacov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. pre výkon trestu odňatia slobody všetkých troch obvinených zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 65 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. všetkým trom obžalovaným uložil trest vyhostenia z územia Slovenskej republiky na dobu 4 (štyroch) rokov.

Podľa § 83 ods. 1 písm. g) Tr. zák. im prvostupňový súd uložil zhabanie vecí a to:

- 2 ks vysielačka zn. Brondi čierno bielo sivej farby s batériou
- 1 ks vysielačka zn. Motorola oranžovo-čiernej farby s batériou
- 1 ks mobilný telefón zn. Ergo IMEI 1:XXXXXXXXXXXXXXXX, IMEI 2:XXXXXXXXXXXXXXXX
- 1 ks SIM č. XXXXXXXXXX, XXXXXXXXXF, SIM Orange XXXXXXXXXXXX s obalom SIM karty ICCD XXXXXXXXXXX X.
- 1 ks navigácia GPS zn. Garmin-Dakota 20.

Podľa § 83 ods. 2 Tr. zák. vlastníkom zhabaných vecí sa stal štát.

Krajský súd v Prešove rozhodujúc o odvolaniach obvinených E. G., E. V. a E. T. proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa uznesením z 2. novembra 2017, sp. zn. 5To/43/2017, odvolania obvinených podľa § 319 Tr. por. zamietol.

II.
D o v o l a n i e
a vyjadrenie k nemu

Proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Prešove, ako aj rozsudku Okresného súdu Humenné podali obvinení E. G., E. V. a E. T. prostredníctvom obhajcu JUDr. Juraja Kusa dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu obvinení odôvodnili nesprávnou právnou kvalifikáciou skutku ako zločinu prevádzačstva spolupáchateľom podľa § 20 k § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom § 138 písm. j) Tr. zák., pretože použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty spočívajúcej v spáchaní predmetného trestného činu závažnejším spôsobom konania - na viacerých osobách je podľa ustálenej judikatúry možné len v prípade, ak viacerým osobám bola spôsobená škoda. V predmetnej veci však desiatim imigrantom, nelegálne prevedeným na územie Slovenskej republiky, žiadna škoda spôsobená nebola. Navyše, prvostupňový súd obvinených odsúdil za to, že na územie Slovenskej republiky mali nelegálne previesť jedenásť nelegálnych migrantov, hoci v uznesení o vznesení obvinenia je uvedené, že obvinení mali prevádzať len desiatich nelegálnych migrantov.

Nesprávnu právnu kvalifikáciu predmetného skutku obvinení podporili aj poukazom na podobný prípad, v ktorom bolo 13. novembra 2015 pod ČVS: UHCP-114/NJ-V-2015 vznesené obvinenie, v zmysle ktorého obvinený I. K. 13. novembra 2015 prevážal v motorovom vozidle dvanástich migrantov a napriek tomu bol tento skutok kvalifikovaný len ako zločin prevádzačstva podľa § 355 ods. 2 písm. a) Tr. zák., nie aj podľa § 355 ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák. S touto právnou kvalifikáciou sa následne stotožnil prokurátor, ako aj Okresný súd Košice - okolie vo svojom rozsudku z 3. marca 2016, sp. zn. 4T/57/2015, ktorý rozsudok potvrdil aj Krajský súd v Košiciach, keď uznesením z 2. júna 2016, sp. zn. 7To/46/2016 zamietol odvolanie okresného prokurátora (hoci prokurátor vo svojom odvolaní nenamietal právnu kvalifikáciu skutku, ale len výšku trestu).

Rovnako tak Okresný súd Bratislava V vo svojom rozsudku z 3. septembra 2015, sp. zn. 2T/45/2015, ktorým obvineného uznal za vinného z nelegálneho prevezenia siedmych migrantov a Okresný súd Michalovce vo svojom rozsudku z 15. decembra 2016, sp. zn. 3T/165/2016, ktorým obvineného uznal za vinného z nelegálneho prevezenia šiestich migrantov, predmetné skutky kvalifikovali iba ako zločin prevádzačstva podľa § 355 ods. 2 písm. a) Tr. zák. Okresný súd Michalovce dokonca vydal 19. decembra 2017 pod sp. zn. 8T/62/2017, trestný rozkaz, ktorým obvineného uznal za vinného zo skutku, predmetom ktorého bol nelegálny prevoz až dvadsiatich piatich migrantov a napriek tomu predmetný skutok kvalifikoval iba ako zločin prevádzačstva podľa § 355 ods. 2 písm. a) Tr. zák.

Napokon aj samotný Okresný súd Humenné vydal v obdobnej veci (v ktorej išlo o nelegálny prevoz štyroch imigrantov) trestný rozkaz z 2. júna 2017, sp. zn. 3T/69/2017, v ktorom predmetný skutok kvalifikoval len ako zločin prevádzačstva podľa § 355 ods. 2 písm. a) Tr. zák. Okresný súd sa preto podľa názoru obvinených dostal do rozporu s vlastnou rozhodovacou činnosťou, keď v jednom prípade konanie kvalifikoval aj s použitím kvalifikovanej skutkovej podstaty podľa § 355 ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák. a v druhom prípade kvalifikovanú skutkovú podstatu pri právnej kvalifikácii konania nepoužil.

V tejto súvislosti obvinení zdôraznili, že s ich námietkou týkajúcou sa nesprávnej právnej kvalifikácie skutku sa nezaoberal ani odvolací súd, keďže tento len poukázal na skutočnosť, že obvinení urobili vyhlásenie podľa § 257 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a boli poučení o následkoch tohto vyhlásenia. Svojim vyhlásením tak obvinení podľa názoru odvolacieho súdu vytvorili prekážku, ktorá bránila preskúmaniu napadnutého výroku o vine v zmysle § 307 ods. 1 písm. b) Tr. por. S uvedeným názorom odvolacieho súdu obvinení nesúhlasia, pretože podľa ich názoru na správnu právnu kvalifikáciu skutku je súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti. Poukázali pritom na stanovisko trestnoprávneho kolégia, uvedené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 51, roč. 2017, v ktorom najvyšší súd judikoval, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je to, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu, upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Z tohto dôvodu sa obvinení domnievajú, že oba konajúce súdy pochybili pri právnej kvalifikácii skutku, zo spáchania ktorého ich uznali za vinných, pretože ich skutok mal byť kvalifikovaný len ako zločin prevádzačstva podľa § 355 ods. 2 písm. a) Tr. zák., a nie aj podľa § 355 ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák.

Na základe uvedených skutočností obvinení navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 Tr. por. a nasl. vyslovil porušenie zákona a súčasne zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj rozsudok prvostupňového súdu a prikázal im vec znovu prerokovať a rozhodnúť.

K dovolaniu obvinených sa podaním z 29. októbra 2018 vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Humenné, ktorá vo svojom vyjadrení uviedla, že podľa jej názoru v predmetnej veci dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nie je naplnený, pretože pojem viacero osôb je pojmom hmotnoprávnym, definovaným v § 127 ods. 12 Tr. zák. tak, že viacerými osobami sa na účely Trestného zákona rozumejú najmenej tri osoby. Ide o presnú zákonnú definíciu, ktorej prípadné rozširovanie o ďalšie kritériá, dokonca v rozpore s jej výslovným znením, nie je prípustné. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu viazať k všeobecnému pojmu osoby nejaké ďalšie kritérium (napr. že by malo ísť o osobu poškodenú), bol by to tak, podľa názoru prokurátorky, urobil a vymedzil by toto kritérium v § 127 Tr. zák. alebo priamo v niektorom z ustanovení Trestného zákona (v tejto súvislosti poukázala aj na rozsudok Krajského súdu Prešov z 20. februára 2013, sp. zn. 10To/1/2013, v ktorom bol tento právny názor prezentovaný).

V závere podaného vyjadrenia prokurátorka uviedla, že sa jej ako problematické javí tvrdenie obvinených, podľa ktorého migranti nie sú poškodenými osobami, napriek tomu, že je všeobecne známe, akým spôsobom sa prevádzačstvo realizuje.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti prokurátorka navrhla, aby dovolací súd postupoval podľa § 392 ods. 1 Tr. por. a dovolanie zamietol.

Spis s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 12. novembra 2018.

III.
Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), s uvedením dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.. Súčasne však zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože bolo podané neoprávnenými osobami.

Z predloženého spisového materiálu totiž vyplýva, že na hlavnom pojednávaní dňa 31. augusta 2017 urobili všetci traja obvinení vyhlásenie o vine zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe (č.l. 206-207 spisu), ktoré bolo prvostupňovým súdom podľa § 257 ods. 7, ods. 8 Tr. por. prijaté s tým, že dokazovanie o skutku v rozsahu, v akom sa k jeho spáchaniu obvinení priznali, sa nevykoná, a vykonajú sa iba dôkazy súvisiace s výrokom o treste a o náhrade škody (č.l. 207 spisu). V rámci otázok v zmysle § 333 ods. 3 Tr. por., ktoré boli všetkým trom obvineným položené pred tým, ako súd prijal ich vyhlásenie o vine, im bola položená aj otázka v zmysle § 333 ods. 3 písm. f) Tr. por. o tom, či obvinení rozumejú právnej kvalifikácii skutku ako trestného činu, na ktorú všetci traja obvinení odpovedali kladne s doplnením, že právnej kvalifikácii rozumejú. Navyše, pred samotným vyhlásením o vine obvinených boli títo predsedom senátu poučení o svojom práve urobiť niektoré z vyhlásení podľa § 257 ods. 1, ods. 2 Tr. por., s poučením aj o následkoch takéhoto konania, a to v rozsahu podľa § 257 ods. 5, ods. 8 Tr. por. (č.l. 206 spisu, pričom poučenie podľa § 257 ods. 5 Tr. por. bolo obvineným zopakované aj po kladnom zodpovedaní všetkých otázok, pred prijatím ich vyhlásenia o vine - č.l. 207 spisu).

Podľa § 257 ods. 5 Tr. por. ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobil vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie o vine, ako aj súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c).

Podľa § 257 ods. 8 Tr. por. ak súd rozhodol, že vyhlásenie obžalovaného podľa odseku 5 prijíma, zároveň vyhlási, že dokazovanie v rozsahu, v akom obžalovaný priznal spáchanie skutku, sa nevykoná, a vykoná dôkazy súvisiace s nepriznaným skutkom, výrokom o treste, náhrade škody alebo ochranného opatrenia. To nevylučuje možnosť výsluchu obžalovaného o účasti inej osoby na žalovanej trestnej činnosti.

Podľa § 369 ods. 2 Tr. por. právoplatné rozhodnutie súdu druhého stupňa môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 Trestného poriadku obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 372 ods. 1 Tr. por. oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že proti súdom prijatému vyhláseniu o vine možno podať dovolanie len z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.. Aj keď v § 257 ods. 5 Tr. por. nie je špecifikovaný konkrétny subjekt, ktorému toto právo prislúcha, treba ho vykladať v spojení s ďalšími ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o dovolaní, a to ustanoveniami § 369 ods. 1 a ods. 2 a § 372 ods. 1 (veta prvá) Tr. por.. V zmysle uvedeného, proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (§ 257 ods. 5 Tr. por.) môže dovolanie podať len minister spravodlivosti, a to na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby [§ 369 ods. 1, § 371 ods. 1 písm. c), § 372 ods. 1 Tr. por.] (pozri uznesenie najvyššieho súdu zo 14. apríla 2016, sp. zn. 6 Tdo 3/2016, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 12, roč. 2017).

Na základe uvedeného možno konštatovať, že oprávnenou osobou na podanie dovolania proti rozsudku, ktorý bol vydaný po prijatí vyhlásenia o vine obvinených (v časti týkajúcej sa výroku o vine) je iba minister spravodlivosti, pretože ide o rozhodnutie súdu prvého stupňa, proti ktorému obvinení, s poukazom na § 257 ods. 5 Tr. por., nemôžu účinne podať odvolanie. V predmetnej veci síce obvinení podali proti rozsudku prvostupňového súdu odvolania, ale ako to správne uviedol krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia, s poukazom na to, že súdom prijaté vyhlásenie o vine je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., ich odvolaniami vo vzťahu k výroku o vine sa, s poukazom aj na § 307 ods. 1 písm. b) Tr. por., nemohol zaoberať. K uvedenému možno doplniť, že vyhlásenie o vine je slobodným prejavom vôle obvineného prijať vinu podľa obžaloby, ktorý zákon rešpektuje a umožňuje. Ak má súd pochybnosti o výsledkoch prípravného konania vo vzťahu k žalovanému skutku v rovine skutkovej alebo právnej, má procesný priestor na ich vyjadrenie vymedzený pri rozhodovaní o otázke, či vyhlásenie obžalovaného prijme. Následné skúmanie viny, resp. jej kvalifikačnej podoby vo vzťahu k dotknutému skutku by popieralo zmysel a obsah predchádzajúceho uznania viny obvineným a prijatia tomu zodpovedajúceho vyhlásenia súdom (porovnaj rozsudok najvyššieho súdu zo 7. februára 2012, sp. zn. 2 To 5/2011).

Keďže v posudzovanom prípade boli dovolania podané neoprávnenými osobami, najvyššiemu súdu neostávalo iné, než ich dovolania na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci podľa § 382 písm. b) Tr. por. odmietnuť.
a

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.